

ФІНАНСОВЕ ЗДОРОВ'Я БЮДЖЕТІВ МІСТ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

Фінансове здоров'я (становище) – це підсумковий показник, який дозволяє виміряти фінансовий стан міста чи регіону і порівняти його з ситуацією в інших муніципалітетах чи з середнім значенням по країні.

Для визначення фінансового здоров'я українських міст проводиться індикація фінансової стабільності, збираються статистичні дані про фінансове здоров'я органів місцевого самоврядування та проводиться розрахунок фінансових показників. Основною метою є надання громадськості відповідних даних про бюджет кожного муніципалітету задля підвищення рівня інформованості та сприяння вирішенню актуальних проблем поліпшення фінансового управління бюджетів міст та областей [1].

Показник фінансового здоров'я оцінюється від 0 до 10 балів. Актуальні середні показники: по містах – 6 балів, по регіонах – 5,9 балів. За 2018 р. ці показники відповідно складали 5,6 і 6,4 балів. За думкою експертів, спостерігається тенденція підвищення якості фінансового становища в містах і зниження в регіонах.

Основною причиною підвищення показника фінансового здоров'я по містах є децентралізація. Завдяки неї органи місцевої влади стали використовувати додаткові кошти. Разом з доходами збільшилась і видаткова частина бюджету.

Збільшення надходжень до центральних місцевих органів відбулось завдяки активізації підприємств, а також імпорту, експорту, інфляції, високому обмінному курсу (зростання мінімальної заробітної плати і збільшення надходжень у національній валюті).

Так, аналіз Рис.1 показує, що найкращий фінансовий стан спостерігається в Одесі – 8 балів, Рівному – 7,5 балів, Полтаві, Вінниці, Дніпрі – по 7,1 бала. Найгірші показники: Луцьк – 3,8, Черкаси – 4, Херсон – 4,2. Вінниця, Житомир, Кропивницький значно покращили своє фінансове становище, чим показали найкращу динаміку серед українських міст. Крім того у рейтингу областей перше місце посідає Запорізька область – 7,3, далі Черкаська – 7,2, Волинська – 7,1, Тернопільська – 7, Львівська – 6,9. Області з найгіршими показниками: Рівненська – 2,1, Дніпропетровська – 3,9, Луганська – 4, Донецька – 4,6, Вінницька – 4,8. Найкраща динаміка у Львівській, Чернівецькій, Тернопільській областях [2].

До розрахункових фінансових показників були включені такі індекси:

- основний баланс,
- основний баланс в розрахунку на 1 жителя,
- прибуток на 1 жителя,

- залежність місцевого бюджету від місцевих податків та зборів,
- залежність від фінансової допомоги,
- податкова спроможність,
- трансфертна стабільність,
- бюджетне забезпечення,
- податкова автономія,
- коефіцієнти виконання бюджету
- забезпечення загального боргу.

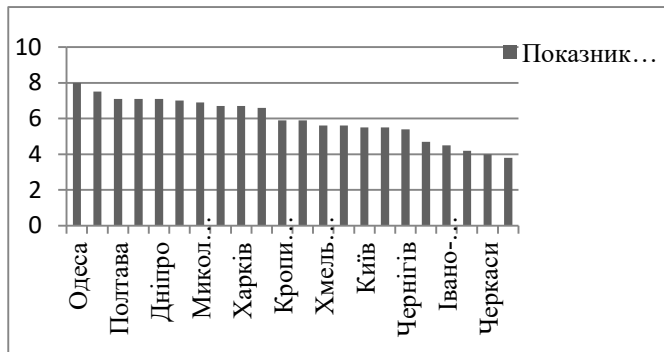

Рис.1. Фінансовий стан міст України [3]

За результатами 2018 р. Одеська область представила три об'єднані територіальні громади, які входять до двадцятки кращих за показниками бюджету: Авангардівська, Шабівська, Біляївська. Показники середнього доходу на жителя територіальної громади Одещини – 4200 грн, а в Авангардівській – 15000 грн. [3]. Крім того Кабінетом Міністрів був прийнятий План заходів з реалізації нового етапу реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні на 2019-2021 роки. Також була затверджена «дорожня карта реформ».

Таким чином можна зробити висновок, що після введення закону про децентралізацію процес ухвалення бюджетів міст став більш прозорим, передбачуваним і прогнозованим для громадян. Це дозволило збільшити обсяг асигнувань на соціальні програми, медицину, освіту тощо.

Список використаної літератури

1. Кириленко О. П., Письменний В. В. Фінансові важелі подолання бідності в Україні. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/2003/1/Монографія%2C%202011%20бідність.pdf> (дата звернення: 21.03.2019).
2. Звіт про роботу департаменту фінансів Одеської міської ради за 2018 рік. URL: https://omr.gov.ua/images/File/DODATKI_2019/Zvit_2018/finans_zvit_2018.zip (дата звернення: 21.03.2019).

3. Здобутки децентрацізації на Одещині. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2662877-na-odesini-prezentuvali-zdobutki-decentralizacii-i-obgovorili-plani-na-rik.html> (дата звернення: 21.03.2019).